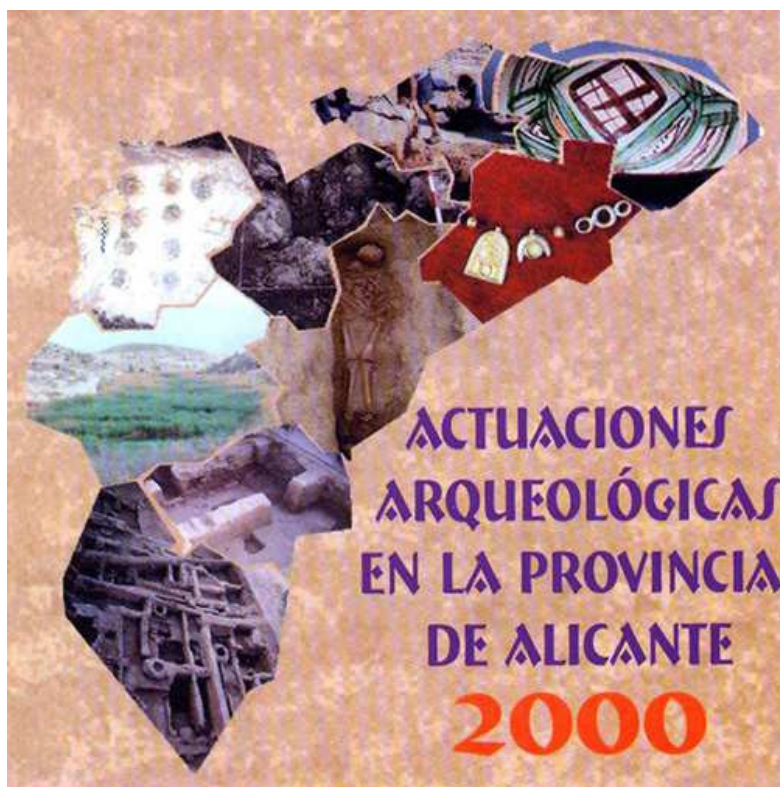

Avinguda Jaume I - Carrer Verge de Loreto (Xàbia)
Pasqual Costa Cholbi

Publicación digital

Actuaciones arqueológicas en la provincia de Alicante. 2000

Editores

Fernando E. Tenderso Fernández y M.ª José Rodríguez Manzaneque y Escribano
Sección de Arqueología del Ilustre Colegio Oficial de Doctores y Licenciados
en Filosofía y Letras y en Ciencias de Alicante

Año de la edición: 2001

Depósito legal: A-772-2001

Nom de la intervenció:	Avinguda Jaume I - Carrer Verge de Loreto
Municipi:	Xàbia / Jávea
Comarca:	La Marina Alta
Director:	Pasqual Costa Cholbi
Data de l'actuació:	28/02/2000 – 02/03/2000
Coordenades localització:	Latitud 38° 47' 44" – Longitud 0° 10' 57"
Període cultural:	Romà?
Material dipositat:	Museu Arqueològic i Etnogràfic Municipal Soler Blasco
Tipus d'intervenció:	Excavació de salvament

INTRODUCCIÓ

Els dies 28 i 29 de febrer, i 1 i 2 de març de 2000, s'hi desenvolupà l'excavació arqueològica a l'interior del solar que hi ha a la cantonada entre l'avinguda Jaume I i el carrer Verge de Loreto, autoritzada per la Direcció General de Promoció Cultural i Patrimoni Artístic amb data 15 de febrer de 2000. L'objectiu dels treballs arqueològics era el de documentar la possible existència de restes relacionades amb la vil·la romana de Duana, ja que en el solar s'anava a construir una finca d'apartaments.

LA VIL·LA ROMANA DE DUANA

La Duana és un assentament romà, del tipus vil·la, de caràcter agrícola però amb un fort potencial comercial. Es localitza al nord de la badia de Xàbia, a escassa distància de l'actual port –fondejador natural ja usat des d'antic– i a uns 4 m s. n. m. La seua superfície aproximada es desconeix ja que la zona està molt urbanitzada des dels anys 60. Presenta una llarga perduració cronològica: s'inicia a finals del segle II a. n. e. i es manté en actiu fins el segle VI d. n. e. Aquesta vil·la romana es relacionaria amb altres com la del Tossal de Santa Llúcia, però sobre tot amb la també costanera de la Punta de l'Arenal (Bolufer, 1992).

Fa uns anys, algunes notícies orals indicaven que pels voltants del carrer Doctor Fleming havien aparegut restes d'inhumacions, apuntant a la possible situació de la necròpolis de la vil·la. Com que el solar està pròxim a eixe carrer, es pensava en la possible trobada del cementeri romà.

L'EXCAVACIÓ

La intervenció arqueològica va consistir en la neteja superficial del solar i la realització de rases mecàniques, l'excavació arqueològica manual i la documentació de les troballes. Ha estat finançada per Vifer i Micó S. L.; han participat un tècnic-arqueòleg, tres operaris i una pala excavadora.

S'efectuaren un total de set rases, més o menys paral·leles a l'avinguda Jaume I, ja que s'havien d'evitar unes construccions (restes de l'antiga casa de Soler Blasco, un cobert), arbres, etc. Les rases es disposaven d'est a oest, amb una longitud variable d'entre 18 i 2,5 m, i 1,3 m d'amplària.

Vull agrair l'ajuda de J. Bolufer, director del Museu Arqueològic i Etnogràfic Soler Blasco de Xàbia, i de C. Ferrer per l'aportació de les dades geològiques.

INTERPRETACIÓ

S'ha pogut documentar l'existència d'una estratigrafia horitzontal de caràcter natural, relacionada amb la dinàmica marina i fluvial de la zona, que s'altera per l'exploració dels nivells d'arenisca, o pedra tosca, com s'anomena a la comarca.

La base de la seqüència (UE 4) està formada per una platja superposada a les calcoarenites eòliques del Plistocé dels Muntanyars. Per la seua posició, i encara que no ha estat documentada amb anterioritat a la badia, la interpretem com corresponent a un alt nivell marí de l'anterior interglaciari (Tirrenià). Nivells similars s'han descrit a la Cova Foradada i a la Cova Tallada del cap de Sant Antoni, també a la Raconada de les Rotes de Dénia.

Li seguiria un ampli hiatus que inclou un nou alt nivell marí que genera formes erosives, tipus marmites, i que trobem a la part superior dels nivells d'arenisques (Flandrià?).

Sobre aquest estrat es deposita un sediment al·luvial (UE 3) aportat pel riu Gorgos, ja a l'Holocé mitjà. Aquest riu antigament discorria i desembocava per l'actual traçat de l'avinguda Jaume I, i seria el causant de les aportacions sobre els toscars.

Aquesta plana d'inundació fou posteriorment erosionada per una platja formada per sorres i còdols (UE 2), generada en un context d'alta energia marina, que ens fa pensar en una fase de predomini de temporals i d'erosió a la costa.

Aquest estrat presenta alguns fragments molt rodats de teula plana, d'àmfora i de *dolium* de l'època romana que no són significatius, ja que la vil·la romana té una perduració molt llarga i és normal que a la zona de la platja i al mar es troben abundants materials. Platges similars s'han documentat a Dénia i a Santa Pola en època tardoromana (Gisbert i Ferrer, 1993), però no tenim massa dades que ens permeta correlacionar-la amb aquest període.

L'estrat superior (UE 1), novament al·luvial, és un nivell fortament antropitzat, producte de l'ocupació humana. Però tampoc es descarta l'acció de l'home aportant terres per a l'agricultura.

L'explotació de les arenisques a la zona dels Muntanyars de Xàbia es testifica pràcticament fins l'actualitat. Al tractar-se d'un element de talla fàcil s'ha utilitzat àmpliament en la construcció ja des d'antic. A gran part del solar hi trobem les restes d'aquesta activitat, sobre tot a la zona oest. S'aprofiten les vetes d'arenisca en una orientació de 220° N. Els nivells més alts, anomenats corones, no s'exploten ja que són de pitjor qualitat. L'estrat antròpic UE 5, que es documenta a la rasa 1 i la rasa 7, és el resultat de les deixalles produïdes en la talla de la penya.

Mentre que a la zona oest del solar l'estrat superficial (UE 1) arriba fins els nivells dels toscars i les escasses ceràmiques associades semblen contemporànies, a la zona est, també es documenta l'extracció dels blocs de tosca per sota dels nivells de platja de còdols i sorra (UE 2) i llims (UE 3). Si es confirmara que la platja és d'època tardoromana, cabria pensar en una possible pedrera ja d'època romana imperial.

Les hipòtesis sobre l'existència, a la zona, de la necròpolis de la vil·la de Duana han resultat negatives, almenys pel que fa al solar excavat.

BIBLIOGRAFIA

BOLUFER MARQUÉS, J. (1992): "El poblament romà de Xàbia", *Actes del III Congrés d'Estudis de la Marina Alta (Dénia, 1990)*, Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta – Institut de Cultura Juan Gil-Albert – Escola-Taller Castell de Dénia, Alacant, pp. 141-152.

GISBERT, J. A. i FERRER, C. (1993): "Medio físico y paleotopografía de la ciudad romana de Dianium (Dénia, Alacant)", a M. P. Fumanal i J. Bernabeu (eds.): *Estudios sobre Cuaternario. Medios sedimentarios. Cambios ambientales. Hábitat humano*, Universitat de València, València, pp. 275-282.

El solar respecte de l'avinguda Jaume I i el port de Xàbia. A dins, les rases 1 i 2 amb les tosqueries

Seqüència estratigràfica completa del sector est del solar. Rasa 4